

NAROČNINA ZA JUGOSLAVIJO ČETRTLETNO DIN 15, CELOLETNO DIN 60 / ZA INOZEMSTVO JE DODATI POŠTNO / OGLASNI POŠTENIK / POŠTNA ŠTEVILKA PO DIN 150, POŠT. ČEK. RAČ. 13.188

ORJUNA

VREDNIŠTVO IN VPRAVA V VČITELJSKI TISKARNI / ROKOPIJI SE NE VRAČAJO / ANONIMNI DOPISI SE NE PRIOBČVATEJO / POŠTNA PLAČANA V COTOVINI TELEFON ŠTEV. 906.

1. XII. 1918.

Prehajamo v deveto leto odkar je bilo historičnega 1. decembra 1918 s slovesno besedo in pisanim protokolom potrjeno tisto za kar je žrtvovalo stotisoče sinov jugoslovenskega naroda svoja cvetoča življenja. Osem let je preteklo od tistega velikega hipa, ko je spontano zaklical narod svetu, da smo eno in da hočemo v bodočnosti trije bratje rame ob rame živeti enodušno zajedniško življenje. In na teh osmih letih se obračamo danes nazaj k izhodišču, da si osvježimo spomin na komaj minulo dobo v kateri smo mi, ki smo danes izobčeni in zavrženi z naporom vseh sil ohranili neokrnjeno večno priasego Ujedinjenja, položeno mrzlega zimskega 1. decembra 1918.

Niso veseli spomini. Jedva je bil nalenjen manifest o ujedinenju na kioskih Zagreba, Beograda in Ljubljane, že so vstali reakcionarji in izrekli nad njim svoji anathema. Prvi med vsemi pa je bil današnji kraljevi minister n. r. Stjepica Radić, ki je prevdil vse in naknadno odrekal na izvršenem činu placet v imenu hrvaškega naroda. Namesto pozitivnega dela za izgradnjo države, so nastale prazne črkarske pravde in spopadi med preje tako oduševljenimi Prečani in Srbi zavoljo gesel ter načel, ki so po 1. XII. 1918 spadali edino le v ropotarnico ali muzej. Po neštetihi mučnih peripetijah so narodni očetje končno pristopili k ustavnemu vprašanju. Mirovtvorec in republikanec je za a priori odbil sodelovanje pri ustavotvornem delu in se z večino Hrvatov abstiniiral. Korošec, ki je sprva krmaril po jugoslovenskih vodah, je na zvelodu Radića pričel reterirati in sporedno z muslimani, ki so ustavo izdelovali, oporekati isti upravičenosti in veljavnosti. Tem državopravnim borbam so se pridružile nevolje skralno slabo izvedene centralistične

administracije, s katero sta sporedno korakale korupcija in izrabljanje državne vlasti. Povoine prilike in splošna izmučenost so poleg tega nudile i najlepše polje naitemneljšim elementom srbskega dela našega naroda, da so preko ledi padlih in ranjenih rojakov nadaljevali karijero vzkliko v Nizzi in Parizu in započeli i s svojim političnim nastopanjem v smeri velsrbskega hegemonizma, ki je tolikani odbil vse sicer državotvorno čuteče Slovence in Hrvate.

Tekla so leta, država pa ni niti daleko tako napredovala, kakor bi bilo sicer z ozirom na njeno prirodno bogastvo in vrline naroda pričakovati. Ustvariale so se nairazličneše kombinacije, sklicevali kongresi in ankete, dokler ni v glavah očetov domovine zasnila misel sporazuma.

Tekla so leta, država pa ni niti daleko tako napredovala, kakor bi bilo sicer z ozirom na njeno prirodno bogastvo in vrline naroda pričakovati. Ustvariale so se nairazličneše kombinacije, sklicevali kongresi in ankete, dokler ni v glavah očetov domovine zasnila misel sporazuma. Radikalni so bili v tisti uri, ko je padla prva lozinka o »sporazumu« naizgrizenejši sovražniki te ideje in dosegli prekinitve koalicije z demokrati in vodstvo novih volitev pri katerih je bila številčno jugoslovenska struja izgubila bitko v korist kot bulica naraščajočemu separatizmu. Sledil je Markov protokol s federalističnim blokom in končno homogena radikalna vlada. Izgledalo je že, da stoiimo pred popolno spravo separatistov z radikali, ki pa so s svojim zavlačevanjem dosegli, da je seliaški tribun šel na Evropi agitirat za hrvaško stvar, dočim je Demokratska stranka s približevanjem radićevcem dosegla njihov prihod v Beograd, ki pa je istočasno zahteval pretežno žrtve — razcepitev demokratske stranke. Korošec-Davidovičeva vlada se ni niti dobro etablirala, ko jo je Stjepica kot član moskovske seliaške internacionale s svojim predložitim jezikom vrzel in pripravil pot P. P. režimu, ki je izvedel februarke volitve in doka-

zal, da narod ne pristaja na načelo sporazuma treh dominantnih različnih narodov v zemlji in da se ta izreka za provédbo ustave v smislu integralnega narodnega in državnega edinstva. Vladoželost in prikriti separatizem da je i ta po volitvah ustaljeni režim P. P. oboril in sklenil famozni narodni sporazum z Radićem po njegovem izpokorjeniu za rešetkami in temeljtem zdecimiranju radićevščine po Obznanji.

Vsebinsko in posledice narodnega sporazuma občutimo vsi predobro. Poleg popolnega eliminiranja vseh pozitivno ustvarjalnih jugoslovenskih elementov od vranjenja države; nastopa že tudi razkroj vseh faktorjev gospodarskega in državnega napredka, kakor tudi sedaj še ospovnega načela vladanja parlamentarizma. Namesto, da bi osmo leto po ustanovitvi države konsolidirali vsestransko napredovanje, zamoremo pribiti le popolno pasivnost naroda in njegovega predstavništva, ki z brezprimerno brezbriznostjo ubija demokracijo in ljubezen do države.

Po vseh teh in še mnogo nenaštetih brdkoresničnih deistvih izgleda, da je položaj zemlje ta trenutek skoro brezupen. Navzlic temu pa prezanjani in razpusteni Orjunaši ob obučitju niti z njo, ker ni je sila, ki bi jim mogla izriniti vere, da pride po vseh grenkih razočaranjih in ponižanjih ura, ko se bodo čez noč zrasile v nič vse kombinacije črnopolcev, himopolcev, solunskih morilcev in avstrijskih denunciantov.

Od nas vseh pa je odvisno, da li bo ta ura čimpreje napočila in onemogočila tistim, ki že osem let uničujoče zemljo, obhčtati na ministrskih foteljih nove tubile, njihovim dušam tako tujeja praznika, Edinstva in Ujedinjenja. A. V.

goslovensko - italijanskih odnošajev istih nazorov, kakor sta gg. Ninčić in Bodrero.

Dr. Ninčić je diplomat in nai ne misli, da smo mi tako naivni, da ne bi razumeli, da je položaj zunanega ministra precej delikaten in da zahveva diplomatski bon-ton še vse bolj rigorozno kontrolo samega sebe, kakor navaden. Mi to dobro razumemo in haš raditega bi bil storil dr. Ninčić veliko uslugo sebi, še bolj pa ponižanemu in razžaljenemu svojemu narodu, če bi se bil vzdržal napram fašistovskemu skušniavcu vsaktere iziave, ako si že ni upal niemu in z njim vred vsem fašistom raztolmačiti pravih čustev našega naroda. Satansko drzna je oholost in predrznost fašistovskih zločincev in neodustljivo lahkomišelnost je obnašanje g. Ninčića. V onih urah, ko se stiska vsled novih fašistovskih požigov in umorov nad našimi brati srce celega naroda od neizrekliivega eneva in tuze, pošila Mussolini k g. Ninčiću svoiega žurnalista, da ga sarkastično povpraša za njegove občutke. In g. Ninčić se izgovarja, kakor mlad fantek pred očetovo leskovko, da smo pač mi, neboštini Jugosloveni, krivi, če ni med nami in Italijani tako, kakor bi moralo biti in da je naša notranja politika kriva, če pride kdaj do kakave neljubega incidenta. Ali je g. Ninčić pozabil, kaj govori, ali se ni zavedal, da je fašist Zingarelli staval na njega vprašanje, kot na zunanega ministra in ali se ni predvsem zavedal, da vredo dolžnosti zmaniega ministra naše države preko sentimentalnih čustev Italofila? Ali mu ni prišla na um ona svetopisemska zročba o hudicem, ki je prišel skušat Kristusa? Če bi bil uporabil g. Ninčić napram nesramnemu fašistu ono metodo, kakor jo je Kristus nad hudicem, potem bi bil s tem vsaj deloma popravlil marsikatero svojih poverš in vsaj na njegova stara leta bi mu bilo od nas marsikaj odpuščeno. Tako na je izrekel svojo besedo in mora biti seveda pripravljen, da tudi mi stavimo na njega nar vdrašani:

Kdo, g. minister, je v našem narodu oni »odkritosrčnež«, ki odobrava Vaše stališče napram fašistovski Italiji? Ali so to morda Slovenci, ki na koži svojih bratov neprestano doživljajo nečloveške čine fašistovskih roparjev, požigalcev in morilcev? Ali so to morda Hrvati, katerih rodni bratje so v tužni Istri brezpravni objekti najostudnejših oržij Mussolinievih oprod? Ali pa so to morda Srbi, katerim je »plemeniti in viteški« italijanski narod za svetovne vojne v svojem egoizmu in v svoji škodoželosti naklonil po nesrečnem umiku čez albanske gore, umiranje cveta srbskega dela našega naroda na obalah Jadranu ob asistenci brezdelnih laških pomorskih edinic? Kje so oni »odkritosrčni« možje, v katerih imenu ste govorili?

Ni jih, Mi vsi, ki smo v očeh g. Ninčića neodkritosrčni, izjavlamo z vsem poudarkom in domosom i g. Ninčiću kakor tudi gg. Zingarelliju in Mussoliniju, da onih odkritosrčnih mož, o katerih je govoril naš zunanji minister, ni niti enega med celim našim narodom. Če je g. Ninčić govoril v imenu onih, kakršne si želi on, potem je pač ostal general brez vojske in Mussolini nai ne dela lovičnih zaključkov iz napačne premise, ker ba sicer ogolufan. Smo odkritosrčni, ne sicer v smeri Ninčićevih izjav, pač na odkritosrčni v brezmejnem enevu studu, sovraštvu in nelzprosnih horebnosti in strahopetnih in nizkotnih fašistovskih band, ki so se drznile žaliti in onečaščati naš narod, kakor tega do sedaj še nihče ni storil v zgodovini nekaznovan. Odkritosrčni pa smo v še lažji meri napram vsem našim tročim bratom preko fašistovskih mei z vso našo ljubeznijo, z našim borbenim hotenjem in z našim umevanjem za

vse njihovo nečloveško gorje

Naisi se je naš narod nahajal še v takšnih nesrečah, svoiega donosa in svoje samozavesti ni prodal nikdar in za nobeno ceno. Še sedaj naši vladodržci radi govore o »narodu herojev« in o njegovih »slavnih zgodovini«. Toda vsega tega ni več. »Narod herojev« in z njim vsa njegova slavna zgodovina leži pokonan na tisoč grobiščih od Kosovega polja na preko Kumanova, Dobrudže in Sibirie do francoskih bojišč. Mi vsi pa smo matni, vse dotle, dokler ne bomo nehali se šopiriti z imenitvom naših padlih bratov, očetov in pradedov in dokler sami ne bomo začeli izkazovati imenitstva v olemnitih in nesebičnih delih za Domovino in Narod in si graditi svoje slavne zgodovine.

Kam smo prišli po zaslugi različnih Ninčićev? Tja, da imamo takoi diplomatski konflikt, če dobi kak fašistovski mešetar v naši državi za svoji predložit jezik klofuto, dočim smejo fašisti po mili volji moriti naše ljudi in jim požirati, ne da bi si upal g. Ninčić vsaj enkrat z eno samo besedo ožigosati take zločine. Tako daleč, da svoboden državljan naša kraljevine v naši državi ne sme skoro več imenovati po nemarnem Mussolinievemu imenu, ker je takoi aretiran in obdaran vrhu tega še s pendrekom, dočim se sme v Italiji pod patronanco fašistovskih oblastj blati in sramotiti našo državo. Kralja in sploh vse, kar nam je najsvežeje, Tja, da dopušča naša vlada uvov vseli italijanskih časopisov v našo državo, dočim je našim listom zabranjeno razpečevanje po Italiji. Tja, da se zvraca na nas krivda, že ne pritrubimo tolovaizvom, ki lili uorizariaio fašisti nad našimi ljudmi.

Dovolj je tega ponižanja. Niti g. Ninčić, niti kdo drug njegovih prijateliev nai se v izjavah ne istoveiti z narodom; kajti narod bo prešel preko takih izjav k delanju. Kampanijski banditi in provokater je postal v svojem nabuhlu požrešen: pred par meseci že ga je moral kresniti do zobeh nemški dr. Stresemann, pred par tedni pa Francoz Poincaré! Zadnji čas je, da tudi naš narod s potrebnim povdarkom dopove širokoustnemu Benitu, da smo Jugosloveni eno, Grki pa drugo in da se take metode, kakor jih je uporabil nli slednjih, pri nas ne bi obnesle. Menda se tega že sam Benito zaveda in radi tega, hrije, ali veruje vsaj on Ninčićevim prijateljskim izjavam. Zdi se, da je i on ogruntal, da je dr. Ninčić eno, jugoslovenski narod pa drugo.

Hvala Bogu, dosti nas je onih »odkritosrčnih« mož, ki jih je naš zunanji minister izključil v svoji gornji izjavi in naše vrste se množe. Mi vsi pa v zloboki odkritosrčnosti prosimo g. ministra, da nai i v bodoče v takih izjavah loči nas neodkritosrčne od odkritosrčnih in to že predvsem radi tega, ker mu odgovodutemo vsako pooblašilo, da bi smel v našem imenu še kdai podati kako prijateljsko izjavo glede naših čustev do fašistovske Italije. Nočemo namreč, da bi nam mogel Benito Mussolini očitati licemerstvo in neiskrenost tedaj, ko bo naš narod terjal od njega in njegovih očetnikov račun glede naših prekomernih bratov in ko bo v mišičastih rokah jugoslovenskega svrškega pastirja od cela fašistovske florije ostal le še kum smrdečega enoa in gozd vislic, na katerih bodo Doznim rodovom v večem spomin viseli oni, ki so do štirih letih klanja in vojnih grozot skušali znova bahiti miru in dela željne v smrtonosno vojno vihro, ki so ho to pot nošteno izdivjala le nad zemljo, kjer oranže in limone cveta in kjer postajalo preko noči vekovni flearji grandomanski heroji.

Adicijski stroji.
THE REX CO., Ljubljana.

Glas neodkritosrčnih.

Reči moram, da ni med nami niti enega odkritosrčnega moža, ki ne bi odobral našega stališča napram Italiji.

(Z intervjuja dr. Ninčića s fašistom Zingarelli-tem).

Če in kadar mi, jugoslovenski nacionalisti, spregovorimo ali napišemo kako besedo, ki se tiče političnega položaja v naši državi, prav gotovo ne storimo to radi tega, da bi i mi hoteli poseči v ono takozvano politiko, ki se pri nas ne pretežni večini izčrpa v gnusnem tekmovalni in borbi za osebnno eksploatacijo vseh materialnih dobrin našega naroda. Za nas je namreč »politična situacija« popolnoma razčiščena, in sicer radi tega, ker se nas že dolgo več ne tiče in za nas več ne eksistira. Nacionalisti smo dobro vedeli, kie je naše mesto za svetovne vojne, prav tako na dobro vemo danes, kie je naše mesto in naš »položaj« in vemo dobro, kie bo jutri in potriušniem. Preko vsega tega prehalimo z mirnim, samozavestnim potepdom na dnevni red in udarjamo in bomo udarjali vedno le kadar si bo kdo drznil z nevredno besedo napasti ono, kar nam je najsvežeje in obenem izvor in cilj naših nacionalističnih teženi, namreč nacionalna čast, poštenost in človečansko samozavest tega naroda.

Pred par dnevi smo čitali o dogodku, ki je po vsem svojem obsegu takšen, da ga tudi povoina zgodovina našega tako preizkušenegega naroda ne more enakega registrirati in ki nam je pogljal kri v glavjo in grenkji gnev v dušo. V dnevi, ko je fašistovska hulla Italije v vsaj fgarski pohoti bolna in mizerne megalomanije odvzela z

ogniem in mečem našim bratom po jeziku in krvi tam preko Snežnika zadnja človeška in naravna prava, ki so jih še ločila od prostih životini, v tistih dnevih, ko so imeli celo Nemci pogum protestirati zoper barbarstvo zatiranja in trebljenje naših krvnih bratov, takrat je našel zunanji minister naše kraljevine žalosten pogum izreči našim bednim Primorcem in Istranom ono besedo, ki smo jih napisali zgoraj in katere so bile izgovoriene par dni po Rapalski obetnici kakor v posmeh vsem onim tu in preko meja, ki so se par dni prej ob mislih na Rapallo zaklenili v svetlišče svoje nacionalistične duše in se vdali mislim, ki so bile dostoine onega dneva. In še je čutil g. dr. Ninčić ob isti priliki potrebo obravčtiti nas — nacionaliste pred fašistom Zingarelli-tem, češ, ako se kdai naša zunanja politika napram Italiji kali po incidentih, tedaj se mora iskati vzrok za to v naši notranji politiki.

Ko smo čitali te besede, priznamo, da na prvi hip nismo verieli svojim očem. Toda ni bilo dvoma o njih resničnosti in verodostojnosti, ko so jih registrirali vsi naši časopisi in ko so jih s slastjo zagrabili italijanski in ko do danes dr. Ninčić točno reprodukcija teh izjav ni niti najmanj poskusil demantirati. Ko pa so že te besede padle, smo čakali vsaj, kako bo narod odgovoril na tako kruto žalitev svojege ponosa. Čakali smo zaman; narod je sicer, v kolikor se je njegov glas slišal, z indignacijo odvrnil od sebe Ninčićeve besede, njegovim voditeljem pa niso smatrali potrebnim se muditi pri takih malenkostih, ampak so hiteli naprej za bolj

dobičkanosnimi posli ter so raie objavljali radovednemu inozemstvu ona poročila anketnega odbora, ki govore le o »plačkanju« nairazličnejših narodovih voditeliev in o njih neresni preiskavi in katere poročila v vztrajnostjo pomagajo tščati naš dinar v tlom in nam temeljcio v očen inozemstva zadnje ostanka značaja poštenege, solidnege in resnege naroda. In nole, vsega tega — čuda velikoga! Ta božanstvena vlada R. R., ki se dnevno maie, enkrat radi senilnosti enega R., drugič zopet radi paglavskih budalosti drugega R., ta vlada se ob gornji za ves narod poniževalni izjavi svojege člana ni niti malo zamajala in zdi se, da se je vse to, ne tiče. Mi sicer že davno vemo; da je ne more vreči nikako še tako važno znanje politično, notranje-politično ali pa narodno-gospodarsko vprašanje, ampak kvociemu, kaka »bitanga« ali »vucibatina«. Ali vendar, Baš te dni smo čitali, da je francoska vlada prišla v stanje krize radi neke iziave ministra Marina; vlada se je rešila le s tem, da je ta minister preklical oziroma omilil svojo izjavo, ki na se je tikala v ostalem le par oseb neke stranke. Človek bi po vsem tem rec pričakoval, da bodo naši vladni očetie vsaj takrat šli parlamentarno pot in izvajali posledice, kadar ere za netaktčnost, ki io je zagrešil aktivni član vlade napram celumu narodu. Nič tega. Še celo g. Radića, ki je imel zopet enkrat po dolgem času lucidum intervallum in ki je v tem svetlem trenutku povedal neko brihtno, so prišli gospodje za ovratnik in ga peljali k g. Bodreru, da mu je zamogel povedati, da je tudi on v pogledu ju-

Politika iz leta 1910.

V velikem rombojdomu zadnjih tednov, ko se je razvnela debata o politiki v Sloveniji in o nezmožnosti SLS, ko je prihajalo spoznanje, da »od besedi se nihče ne zredi«, in da slovenski narod ne more živeti od svoje »avtonomije«, je med drugim robotanjem političnih klopotcev padla tudi krilatá beseda: »mi se vračamo k politiki l. 1910.« To je zapisal »Slovenec« in sicer tako jasno, da je s tem povedal prav točno, kaj se godi pri nas ob osmi obletnici narodnega ujedinjenja. Ni dovolj, da naši politiki izjavljajo, da hočejo iti na ministrske stolce s svojimi protustavnimi programi in protidržavnimi gesli in dokazujejo s tem, da hočejo priti v vlado, ne zato, da bi delali za državo, ampak za to, da bi delali za eno partijo in da jim je le za to, da bi kot ministri lahko še bolj uveljavili svoje namerne in še več škodovali državi nego kot poslanci. Tako postaja država samo še torišče, kjer se predirajo razni šekulanti s svojimi programi, ne ozirajo se na narod in državo. Glavna stvar je, da rešijo sebe in svoj renome pri zasleditvah masah, ki so jih sami zasledili in zapeljali v današnji brezupni položaj, ker so uganjali svoje neumnosti namesto da bi bili delali. In zdi, ko ni družera izhodišča, pravi »Slovenec«, da se bomo vrnili k politiki l. 1910.

Kdo ne pozna te najbolj sramotne dobe za slovenski narod. Klerikalna politika od leta 1908.—10. To je bila doba, ko je SLS spoznala, da se je zganilo v nas nekaj drugega nego to, kar smo preje zvali narodnost, da se začelna revolucionarni nacionalizem. To so dokazali septemberski dogodki leta 1908, in SLS je bila tista, ki je stopila na branik avstrijskantsva, ki je denuncirala ljudi, ki so se udeležili demonstracij in z vsemi silami podkrepila nemško avstrijski režim.

L. 1910. je začelo izhajati »Jutro« z izrazito nacionalnimi gesli in kar je bilo še bolj onasno za avstroklerikalizem — »Preporod«, glasilo naše mladine. Organizacija »Preporoda« je bila tako močna, da je sprejela nase in izoreobrnila tudi tkz. narodno katoliško dilaštvo. Klerikalci so se bali, da ne bi v mladini izebili opore — in so — vsaj na videz — nekoliko popustili. Začeli so tudi omi premišljati o jugoslovenstvu, ki ga je bilo takrat polno ozračje. Seveda na svoj način. Pojavljali so se razni načrti o trilateralizmu itd. Vse skupaj pa je bila le samo zmanja forma in je šlo samo za to, kako v novi obliki rešiti Avstrijo in klerikalizem. A bodi kakorkoli, priznati se mora, da so klerikalci, ki so divjali v Ljubliani in na Kranjskem takrat z najhujšim terorjem — vsaj iz previdnosti začeli spoštovati jugoslovenstvo (po letu 1910.). Mislimo, da sta imela pri tem nekaj zasluge predvsem dalekovidna dr. Izn, Žitnik in dr. Krek.

Ko je izbruhnila balkanska vojna, je dobilo naše jugoslovenstvo že bolj odločno srbsko potezo in tudi klerikalci se femu niso mogli ubraniti. Dr. Žitnik je pisal v »Slovenec« obširne članke, ki so, daši

še popolnoma avstrijsko obojavani, vendar raziasnili marsikatero stran našega poglavja. Bilo pa je to vse zaradi mladine, ki je močno stala pod utiskom dogodkov na Balkanu. Spor med Srbi in Bolgari je pomagal politikom SLS, da so se mogli zopet bolj avstrijsko reorientirati — saj so vedeli, da je Bolgarija Berchtoldov eksponent. Toda Bregalnica je le pokazala balkanski problem v pravi luči in nacionalnega zibanja ni bilo mogoče zadržati, zato so se mi v SLS do možnosti prilagodili.

Ko je zadivila svetovna vojna je SLS odleglo, ker je mogla preklicati vse, kolikor je prej prisiljena vsled razmer napram nacionalizmu popustila. Pridala je še vse, česar je zmožna najbolj podla slovenska duša in tako skušala zbrsati z naše zemlje madež jugoslovenskega nacionalizma.

Toda dogodki l. 1916, so in prisilili, da se je zopet reorientirala v jugoslovensko smer in do ironični usode je bila l. 1917, celo SLS tista, ki je po svojem načelniku podala deklaracijo, ki so jo seveda drugi sestavili. Tako je bilo spet dosti jugoslovenstva — seveda zopet prisilno narejenega. Leta 1918. je orišla »Jugoslavija« in zdaj je bilo treba pokazati, kaj je Jugoslovenstvo. Toda, ko je Idela zahtevala prvo žrtve — in to zahtevalo vse velike ideje — je ostalo jugoslovenstvo fraza in klerikalci so šli nazaj v avtonomistično slovensko politiko. Umikali so se čimdalje bolj na škodo slovenstva in države in tako smo prišli do današnjih časov. Zdi se, da oravilo, da bodo naredili črto čez vse in reterirali nazaj v leto 1910. To se pravi, da ne bodo več lagali Srbom in drugim. Postali bodo resnični, pravi blviš Avstrijanci iz leta 1910. Vse kar je bilo med tem lepega — je zmotá. Doba 1910. do 1911. in 1917.—21., ko so prekrščevali svoja društva, klube, tiskarne itd. v jugoslovensko ime — je doba hinavstva in popuščenja. Pravo svoto podobo so imeli od l. 1908.—10., potem l. 1914.—1917. in zadnja štiri leta. Da pa ne bo kdo v dvomu, da so se kdaj izoreobrnil — gredo raiši popolnoma hja pred prve začetke jugoslovenskega nacionalizma na Slovenskem, torej v čase najbolj protijugoslovenske naše politike. Ne sramujeto se svoje preteklosti — prozlačato jo za svoj politični ideal. Morda je to prav za to, da ne bo slepomišljenia. S tem programom hočejo zastopati slovenstvo in za kazati doma in pred svetom v še bolj sramotni luči nego dozdaj. Moremo pričakovati torej novih velikih dogodkov. Dolžnost vseh pa je, ki poštono slovensko in jugoslovensko čutilo, da z vsó sil, množ. nacionalne vrste in pomagajo brisati z našega narodnega telesa izdatalski pečat, ki mu ga hoče pritiskati SLS s svolo politiko iz l. 1910. Naj se oni valjajo do sramotni mlakuži svoje preteklosti, mi glejmo v bodočnost in se pripravljamo na čas, ki bo uničil prokletstvo prejšnjih dob in šele — ko se bomo osvobodili teza suženstva — bomo mogli živeti novo življenje v novi svobodi. I. L.

Jugoslovenska fronta.

Misel združenja vseh jugoslovensko orientiranih krogov v enotno jugoslovensko fronto naperjeno proti že obstoječi fronti separatizma, pridobiva od dne do dne na terenu. Ideja, ki jo je vrela Oriuna med jugoslovensko čuteče masé, zmaguje počasi, ali gotovo. Na delu so temne sile, da bi to naravno koordiniranje zdravih in poštenih zavre. Uspehi teh na so minimalni in samo podrejenega pomena. Pri-

tisk na voditelje posameznih jugoslovenskih skupin je od spodaj navzgor tako močan, da bodo morali prei ali slei upoštevati voljo svojih volilcev. Zato je govoričenje nekaterih, ki jim je to zibanje zelo neljubó, zidano na pesek in se bode kmalu porušilo. Združenje jugoslovenskih grup danes ni več samo morda partizanska potreba katere v počtev prihajajočih grup, nego volja širokih plasti njihovih pripad-

nikov in nuja državna potreba ter imperativna želja onih, ki žele v tej zemlji poleg vladajočega režima korupcije in separatizma tudi na udarec pripravljeno odločno rezervo, ki bo vsak hio zmožna izvesti državna kola iz sedanega obunnega položaja. Oriunaši pozdravljamo zatezadeli izjavo poslancá dr. Pivka, ki je prvi načel javno to vrašanje in primerno definiral stališče slovenskega krila SDS napram nastajajoči jugoslovenski fronti. V naših vrstah so i člani i simpatizerji Jugoslovenske demokratske stranke in v njihovem imenu odločno odbijamo spletké onih, ki mislijo z razdvajanjem Jugoslovenov i v nadalje vzdržati omané pozicije strogo proti davidovičevskega R. R. režima. Jugoslovenski nacionalisti nismo malenkostni ljudje in davno so

že dozabljeni razortije in nesporazumljenja, ki so nastala med nami ob priliki poslednjih narodnoskopsčinskih volitev. Danes je Jugoslovenstvo v nevarnosti in v ním največje pridobitve historične borbe za osvoboditve. Srdičo teza je smešno pričakovanje onih, ki računajo stemi nesporazumljenii, ko hočejo rušiti zasnové najboljših sinov Jugoslavije, ki so bili doslej daleč proč od vsakdanje politike in ki so vrgli v našo politično areno ceslo »Jugoslovenske fronte« samo zavoljo zemlje, ki že nsem let obmno klče do pomoči stalni pošteni grupi z gotovim programom, in z zmožnostjo ustvariti na Balkanu državo močno in zedno, tako v ekonomskem, kakor v socialnem pogledu, ki bo državlianom v donos, zaslužtenim v »telo in sovražnikom v trepet. A. V.

Sramotne metode.

S Koroškega se v »Oriuni« že dolgo nismo oglasili, ker smo pričakovali, da bodo naši zatiralci uvideli krivičnost svojeza postonanja in posepli do ljudomilejših metodah. Srdičo nekaterih znamenj smo upali, da so gospodje Heimatbundovci izpregledali in da bodo odnehali z mučenjem našega življa. Dogodki zadnjih dni na kažejo, da so nas ta znamenja varala in da so nemčurji samo izpremenili svoje metode uničevanja zavednih slovenskih Korošcev. Na intervencijo z gotove strani so Heimatbundovci nekoliko popustili z javnim in vsemu svetu očitim maltretiranjem koroških Slovencev ter posepli po novem orožju, ki bi zavedne branilce tradiciji zibelke Slovenstva uklonilo in pregnalo z domače grude. Zavedajoči se, da nikdar ne bodo zrušili Slovencev v odrti borbi, so posepli do zahrbtnih sredstvih in pričeli proti ním fiskalno-ekonomsko vojsko.

morala poslednja slovenska kmetija na boben, kjer jo bo lahko za mal denar kupil agent Heimatbunda. Da bi tem neklenkim načrtom celovških iančarjev odbili tako vidno protislovensko ost, istočasno obremenjujejo enako visoko i nemčurje sosedá trdnih slovenskih kmetov. Ko potem davkaritje rešujejo rekurze Slovencev in nemčurjev radi previsoko odmejenih davkov ugodijo redno rekurzom namčuriev, dočim pa Slovencu odbitejo rekurz in mu navadno davek do ntem še povisajó. Izgovarjajoč se na odkrite pomote, To postonanje izvajajo čisto metodično in po dobro premišljenem načrtu, ki naj bi pritirala najboljše slovenske koroške kmetije na kant.

Slovenski koroški kmet je danes ona nesrečna nara, ki mora v Nemški Avstriji plačati največ in najtežje davke. Po natančno izdelanem katastru Heimatbunda so obremenile davkaritje vse zavedne Slovence tako silno, da ne bo preteklo pet let do trenutka, ko bo

Oriunaši to početie celovških nemčuriev, ki hočejo na ta način izbrsati iz Roža in Podjuma slovenske ime in rod, pazno motrimo in odločno opozarjamo one, ki se jim hoče gospodovati po poljih in hišah slovenskih koroških seljakov da im bo polje rodilo kamenje in hiševanje na domeh pregnalo slehernó uro spanja in miru. Sedaj smo v defenzivi, udarili na homo vselej za naravno pravice onih, ki bidejo boi za neodvisnost in obranitev svete rodne grude. Rob Koroški.

POHARC JANEZ:

Da se razumemo!

Neki tovariši Oriunaši, od katerih pa nekateri v razpušeni Akad. Oriuni sploh niso delovali in nekateri Neoriunaši so smatrali za potrebno napasti me radi mogoča članka v »Oriuni« z dne 13. pr. m. pod naslovom »Akademikom nacionalistom!« Ker se ti očitki mene sploh ne tičejo, kajti ne občutim radi obhavljenega članka nobene krivde, ne bi niti na očitke odgovarjal, če bi se moi molk ne tolmáčil slabo. Ideji in časti razpušene Akad. Oriune na sem dolžan, da na očitke primerno odgovorim, da si bodo predvsem naši člani, katerim so neki moi nasprotniki skušali sugerirati povsem nemogočo interpretacijo moiega članka. Čisto na jasnem, kaj sem hotel. Predvsem povdarjam, da moi članek še danes vzdržujem, da so invodne ugotovitve v članku istinite in da sem si sovraštvo nekaterih nakopal morda baš zato, ker resnica v oči bode, kot oravi pregovor.

slovensko orientiranih akademikov. Samo to in nič drugega nisem v tem nasusu svojeza članka izrekel! V članku sem tudi izrekel, da bi ločen nastop iskreno obžalovali, da morajo v slučaju enotnega nastopa voliti listo B, je za slučaj, da gredo jugoslovensko orientirani akademiki ločeno: »pa prenuščamo svobodnemu prevdarku našega članstva, katero od obeh list (B ali D) voli, toda voliti mora, da pomore, že ne že zmagá, na vsai častnemu uspehu jugoslovenske misli na naši univerzi. Ako kdo naiđe v doslovno citiranih besedah možnost, da svetuelni članstvu voliti Slovensko all celo komunistično liso, je ali toll ometen ali na zloben.

V članku sem tudi jasno izrazil, da tov. Iskri ne očitam ničesar in ga smatram nekriivim, da pa bi se z njegovo kandidaturo počakalo dotfel, da dokaže svojim nasprotnikom, ki so tudi naši, pedla obrekovanje — in da se ga ne bi forsiralo, če je ogrožen enot nastop inco-

Sicer pa bi uredništvo »Oriune« bilo moi članek itak odklonilo, če bi le iz daleka kai takeva namigaval. Jaz smatram s temi molmi vrticami umetno ustvarjeno afero zase za definitivno končano in izjavljam, da se v nadaljnjó polemiko solohi več ne spuščam. Oriunaši pa naj si zapomnijo, tudi ako so vodilni funkcionarji, da jim véleva discollna, da izvajanja v službenem organu Oriuna nimaio polemizirati v neoriunaških listih — in da se eventualne divergenca rešujejo in foro interno!

Prezidava župnišča v Žužemberku.

Namen tega članka je samo, opozoriti merodajne faktorje, zlasti občinska odbora v Žužemberku in Dvoru, na pretečo nevarnost glede prelliminiranja doklad za nonravilo župnišča. Kakor znano, tvorijo podlago odmeri dokladam direktni davki, med katere spada tudi hišna najemnina. Kak pomen pripada pa v tem slučaju najemninai nai služi sledeči primer: Vzemimo, da znaša skupni odstotek avtonomnih doklad (cestna, zdravstvena, okrajna in občinska) brez farovške doklade 350%.

Farovška doklada sama pa do zadnjem občinskem sklepu 1000%. Hišni lastnik ali najemodajalec bo torej moral plačati od čiste najemščine do 1000 Din letno, katere prejema, in sicer: 12% državnega davka 120 Din, 70% edinstvenega prebitka 84 Din, 30% izrednega državnega prebitka 61 Din 20 p, 350% avtonomnih doklad 420 Din, torej skupnai 685 Din 20 p tako, da mu ostane od preiete najemščine, četudi malo, vendar še vedno 314 Din 80 p. Ako pa bo moral plačati še 1000%no farovško doklado, ki bi znašala v tem slučaju 1200 Din, kar

bi skupai dalo 1885 Din 20 p, tedaj bi dal za davke in vse doklade celo preieto hišno najemščino do 1000 Din in bi moral doplačati še 885 Din 20 p. Hišni lastnik bi imel torej z najemnikom le veliko izubo, mesto skromnega dohodka!

Smatrati je za edino pravično, da se od hišnih davkov vzame za podlago za odmero farovške doklade za vsa poslopja brez izjeme, ne glede na to, ali so v našem ali ne, edino le hišno razredarino.

V nasprotnem slučaju obstoi nevarnost, da bodo hišni lastniki primorani nezaščitenim najemnikom stanovanje enostavno odgovodati. Prav tako lahko se da tudi zgodi, da bo država izvajala iz tega posledice in svoje urade premetila družam.

V tem slučaju pa ne bo le trg Žužemberk sam občutno uščrjen, temveč bodo trneli zlasti tudi kmetie na času in denariu, ko bodo morali do celih deset ur daleč romati do uradov.

Po drugi strani pa bo zaščitená stranka hišnemu lastniku samo občutno v izubo in še bolj osovražena, kakor je že.

Izgovor, da bi se dalo izogniti tej dokladi s tem, da bi se najemnitke oprostilo najemščine, je naravnost jalov, ker se mora do zkonu v takih slučajih oceniti stanovanje tako, kakor hi bilo oddano proti najemščini v denariu in plačati hišno najmarino z dokladami in v tem slučaju tudi farovško doklado. Polez teza pa obstoi nevarnost najemniških zataib, ki so do zakonu zelo občutno kaznjive.

Upati je, da se bodo po tem doiasnilu zdramile še pravočasno najbolj zaigrzene in trmaste glave, upoštevale gorenii nasvet ter s tem koristile svojim sofaranom.

Sedaj ravno ima našepšo priliko pokazati SLS večina v obeh v počtev prihajajočih občinskih odborih, če in koliko il je sploh pri srcu ljudski blagor, katerega nosijo voditelji te stranke vedno na jeziku in v kolike se zavedajo svojih dolžností naroram občanom, katerim so noprtili s tem sklepom tako velikansko in dolgotrajna bremena s tako luksuriozno prezldavo župnišča.

Dopisi.

Celje. Obletnico Rapalla so nam letos prepovedali. Vsako leto smo izrazili svoj srd in stud nad italijanskim barbarstvom, ki hie naš živeli. Letos pa se je ravno k obletnici nesrečnega Rapalla napolnila kniteca, ki lo diše zgodovina za več strani. Ob obletnici zapirajo naše poslance, rušijo kulturo, pobijajo zaveden narod, moramo vse to onazo kioi v nas, ki dihamo svobodo, na zapirajo jugoslovenske oblasti usta. Predavanje sokolskega društva, ki se je imelo vršiti v nedeljo, 14. novembra, in bi se ga udeležili člani Oriune in Jugoslovenske Matice, je policija prepovedala. Mladino, ki je dala duška temu početiu, so zaprli, ker je vskljkala proti zatiralcem, poživalcem in uničevalcem slovenske zemlje in roda.

Porazno morajo vplivati take vesti na trpečega onkraj granice. V uvanie jim bodi povedano, da nam ni upadel pogum, ampak da se naše pesti krčijo, da naš gnev raste in da brusimo orožje pravice.

Mirnska dolina. Dolgo se že nismo oglasili v naši »Oriuni«. Sedaj pa se javljamó zbog besedičenja gospoda prišleka, ki se nebrestano izrusuje do tej zemlji, ki mu daie dobroga in beleza kruha, katerega danes v zemlji, ki je niemu vzor, ni! Gospodoveza nastonania pa imamo mirnski Oriunaši dovolii!

Prekurmje. Že večkrat smo opisali v našem listu, kako nefermo-oderuške razmera vjadajo v Prekurmuru na polju iznosioevanja denarja. Za vse naše opomine pa so ostali merodajni faktorji do danes zluhi. Ali se res sme ubožo kmetiško ljudstvo gultiti po vzorcu zaliskih židov? Čuditi na se je tudi krščanskim gospodom, ki imajo vedno na jeziku linbezen do siromašnega naroda in ki stalno pišeio v svojih listih o zaščiti kmetičkega ljudstva, da ne povzdenoio svoj glas in dejansko nastonoi proti odrlariu. V vsej pokrajini gotovo predniasči Dolina Lendava na zaračunavanju visokih obrestí. Znanj so nam slučaju 35% obrestne mere in še višie!! Tako je na pr. v zadolžnici vpisano obrestovanje 15%, v resnici pa plačuje 30%.

Iz samega žita ne morete kuhati kave.

Dober in krepak okus dobite šele, ako upotrebite

Pravi Franckov kavni pridatek.

Pilača s Prvim Franckom vas zamore stalno zadovoljevati. K zrna kavi na vsak način spada Pravi Franck.

Privatni zavodi, kot tukašnja madžarska hranilnica, v koji zavzema odlično mesto poleg krščenih in nekrščenih gospodov tudi dekan Dolne Lendavski, pa dače na vknjižbe posoila z obrestmi od 18% do 24%!

V času, ko naš kmet povsodi tam preko plačuje 8% do 12% obresti in ko celo v Dolno Lendavo samo prihajajo posoila slovenskih zavodov po 8% se tu tirajo tako visoke obresti.

Kakšno je spricho takega postopanja ekonomsko stanje ljudstva, si ni pač težko predstavljati. Siromaštvo in beda obijemlja vedno širše plasti naroda, ki bo moral kmalu delati samo še za obresti in davke, dočim bo živel in se oblačil kot svetonišemske lilije in ptice na nebu, dokler mu ne bo spricho izmogavanja zavrela kri. Če že ne bo preje popolnoma klonil.

Naš pokret.

Brat Josip Peharc, predsednik Oriune Kranj zapušča po osemletnem plodnosnem delovanju gorenskemu prestolcu in odhaja na svoje novo mesto, Orjuna Kranj, ki je imela v bratu Peharcu pobornika in voditelja v najtežjih dneh, ko so divjali vsi proti njej, izubila iz njegovim odhodom enega svojih glavnih delavcev, katerega si skoro ne bo mogoče nadomestiti. Kakor ji je težka ta izreba, tako je zopet prepričana, da bo neumorni organizator br. Peharc i v nadalje ostal zvest po niem razvitemu bariaku Oriune Kranj in da bo s svojim oriunaskim delom nadaljeval i na svojem novem mestu.

Preganjanje Oriunašev v Voivodini se stonjuje s slehernim dnem. Radikalni korteši divjajo z vsemi sredstvi proti Oriuni in njenim poedinim članom, ki pa ne klonijo. Pomagajo jim tudi državne oblasti, ki delajo pri Oriunaških hišne preiskave in jih vodijo pod bajoneti na sreska porjavarstva, kjer jih po dolžih zaslišanih izpuste.

Oriunaši so ob priliki volitev odbora Jugoslovenskega akademškega podpornega društva v Zagrebu glasom brzojavnega ukaza volili listo društva »Jugoslavita«, ki je dobila od 1228 glasov 460 glasov, dočim so dobili samostojno nastopajoči Davidovičevci 108 glasov.

† Andrej Stokar. Naše vrste je zapustil zopet eden onih veteranov Oriunašev, ki so se zernili okoli Oriune še tisti hip, ko je bil vsakdo, ki je pristopil k Oriuni malo manj kot izobčen iz sreda slovenskega ljudstva. Rodom Primorec je vedel s pokolnim Koreniakom, kie mu je no Rapallu in vseh tegobnih razočaranih jugoslovenskega nacionalista mesto. Telesno slab ni pomišljal prevzeti predsedstva Oriune Domžale, ki ga je odpravil v najtežjih dneh. Kakor se ni mogel ideoistivovati kot četnik, tako pa je emotno vedno znatno podprl organizacijo in z živo, možato besedo zagovarjal in propagirjal njene visoke cilje. Njegova smrt je Oriunu

Domžale bridko zadelo, in to bo le težko prebolela. Ime brata Andreja Stokaria na bo zapisano v oriunaških analih med prvimi v spomin in zelel prihodnjim, kako so se v letih materializma in naipodileše sebičnosti še vedno našli ljudje telesno striti, a vedno pripravljeni za velike ideje na vse žrtve.

Proslava 1. decembra v Celju. Oriuna Celle proslavi Ujedinjenje 1. decembra z matineo ob 11. uri dopoldne. Na programu je slavnostni govor, deklamacije in petje. Ker odpade večerna veselica in to vsled

težkih gospodarskih razmer finančne krize in mnogih zabav, se obračamo na članstvo in prijatelje Oriune s prošnjo, da prispevajo po svojih močeh na nabalno polo, ki bo krožila po mestu.

Matineja v Celju. Na celjski matineji dne 1. decembra, ki jo priredi Oriuna, nastopi in to prvič v Celju gospod Peter Burja, tenorist mariborske opere. Vabimo celisko občinstvo k prireditvi, kjer bo imelo priliko čuti enega izmed najboljših naših tenoristov, ki nžliva kot tak obči sloves.

za vsakega količkar socialno čutečega človeka je razumljivo, da vsled tega ne sme biti delavstvo gmočno prikrajšano. Državna oblastva naj prisili zlasti ona tuja podjetia, katere nočejo tega prostovoljno, da dajo delavstvu 1. decembra prosto in ta dan vseeno plačajo! Sati je to samo enkrat na leto! Lani n. dr. je delavstvo pri »Saturnus« na Selu moralo delati. Letos bomo vzeli Oriunaši vsa taka podjetia v evidenco!

General Daskalović, poznani pisec knjige »Caporeto« in eden najboljših poznavalcev italijanske vojske med našo generaliteto, je bil pred tednom dni prestavljen iz Splita v Varaždin. Poznavajoči izborna delo za obrambo našega Jadrana premeščene generala Daskalovića, skoro sumimo, da je bil prestavljen iz »višjih razlogov« na luho zapadnih velevezavnikov, ki so že enkrat

Uradnik, mlaiša moč, volašcine prost, z znanjem knjižovodstva, korespondence in ostalih pisarniških poslov išče mesta v kakem trgovskem podjetiu. Pojasnila daie uprava »Oriune«.

Strojnik-Oriunaš, dober delavec in s prvovrstnimi referencami išče službe. Pojasnila daie uprava lista »Orjuna«.

»Valencia«, elitna plesna prireditelj kluba trgovskih akademikov v Ljubliani pod pokroviteljstvom častnega damskega komiteja se vrši v soboto 4. decembra 1926 ob 20. uri v zgornjih prostorih »Narodnega doma«. Španski motivi. Španska godba, Negodetov Jazz-Band.

Pozabljeni časi. Poznani italijanski pisec Ugo Foscolo v svojem romanu »Ultimo lettera di Iacopi Ortis« napisuje divjanje in ravnanje Avstrijcev po Italiji sledeče:

Renault
6 cilindrski osebni in vseh vrst tovorni avtomobili

★ Zastopstvo: A. Lampret, Ljubljana, Dunajska 22.

Kronika.

† Zofka Kveder-Demetrovičeva. Dne 21. novembra je po daljši bolezni izdihnila svojo blago dušo sestra Zofka Kveder-Demetrovičeva, ena naidličnejših jugoslovenskih pisateljic. Pokojna je bila rojena 22. aprila 1878 v Ljubliani. Po dovršeni meščanski šoli je službovala par let v privatni službi, nato pa je prevzela uravništvo »Edinosti«. V poznejših letih je mnogo potovala in študirala. Kmalu je zastavila svoje pero in pričela s pisateljevanjem. Po letu 1898, se je že čisto posvetila pisateljevanju in novinarstvu ter postala ena naizvestejših sotrudnic »Ljublianskega Zvona« in podlistarica »Slovenskega Naroda«. Poleg tega je napisala še knjige: »Misterij žene«, »Lubezen«, »Odsevi«, »Iz naših krajev« ter »Nada«, drama »Amerikanci«, medvojni roman »Hanka«. Oriunašem je poznana tudi tendenciozna igra »Arditi na Krku«, ki je naperjena proti Italijanom.

Po prericanju je bila prekaljena Jugoslovenka in je i sodelovala pri oriunaškem pokretu kot članica Oriune Zagreb. Agilni delavki in neumorni pisateljici: »Večnaia pamiat!«

Razbitanje shodov je postalo zadnje čase zelo priljubljeno sredstvo naših partizanov. Pri tem nastada enkrat eden, drugič drugi. Tako je v nedeljo imel slab dan i voditelj samostojnih demokratov Svetozar Pribičević, ki so mu radikalni podvodstvom državnega podsekretarja dr. Šuvakovića onemogočili shod in povzročili težke pretere in nemire, kar je s posebnim veseljem pribilo i glasilo slovenskega ljudstva »Slovenec«, ki na je ob tej priliki pogrel spomin na klaverni Korošecy shod v Unionu.

Oriunaši imamo o shodih in govornikih svoje mnenje. Konstatirati pa moramo, da smo dosle »razbili« samo en shod, ki ga na tudi nismo šli razbiti, nezo nani samo vrašat obrekovalce no dokazih za vse one gorostasne laži, katere so trosili proti Oriuni med narodom. Kot možie smo naš prihod na shod najavili že dan prele in omogočili sklicateljem shoda, da so se mogli mirno pripraviti nani. Drugeče pa Oriunaši nismo »razbitali« shodov, nego baš nasprotno često branili marsikoga pred nahuškanimi masami, ki so jih partizanski korteši podžigali z lažni vredniti onih, »da je bil general Živanović, komandant dobrovolčev v Dobružji — avstrijski general«. V početku našega razvoja v Slovenii so bili baš privrženci SLS oni mračni elementi, ki so pijani in nahuškanji razerali po Slovenski Bistrici in poskušali razbiti sestanke Oriune, dokler jim ni ta za vedno z odločnim nastopom za vselej izbila to grdo razvado.

Fizikalno zdravilišče je s 1. oktobrom t. l. otvoril Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubliani v svoji novi stavbi na Miklošičevi cesti 20. Opozarjamo na današnji tozadevni inzerat.

PRAZNOVANJE 1. DECEMBRA IN NAŠA PODJETJA.

Praznik narodnega ujedinitenja je tako važen državni praznik, da bi ta dan moral ves narod kar najbolj svečano praznovati! Narod se mora polazema seznaniti z veličnim pomenom, ki ga ima ta dan. Vsi narodi in države na svetu praznujejo podobne dneve, kot največie cerkvene praznike. Tudi pri nas mora priti do tega. Naravno in

Fizikalno zdravilišče

v palači Okrožnega urada za zavarovanje delavcev
Miklošičeva cesta 20. Pod strokovnjaškim zdravniškim vodstvom.
Otvorjeno s 1. oktobrom -- splošno dostopno.

Vse zdravilne kopeli, hidro-, helio-, elektro- in mehanoterapija, za revmatične in živčne bolezni, vnetja pri ženskih boleznih, boleznih srca in ožilja, arterioskleroza.

Odrpto izvzemši ponedeljek vsak delavnik od 8.—12. in od pol 15. do pol 19., ob nedeljah in praznikih od 8. do 12., in sicer ob nedeljah, sredah in petkih za ženske, ob torkih, četrtkih in sobotah za moške.

Sprejemanje novih slučajev vsak delavnik od 8. do 9. ure.

Vse te lepe stvari: lepa čevljička, torbica in druga darila lahko kupite, ako najdate v milu »Gazela« samo en zlatnik. V vsak tlači komad našega priznanega mila vtisnemo namreč po 1 zlatnik in ako imate srečo ga bodeda sigurno našli.

Vpošievajte to ter pridno perite le z milom »Gazela« ki se odlikuje po izreano občilni peni ter jako temeljito in hitro očisti perilo.

GAZELA MILO

zahtevali njegovo prestavitev iz Splita. Računajoči na ponos naše vojske verujemo, da je ta naš sum, le sum.

Jugoslovenskim listom je zadnje čase po skonstruiranem atentatu na Mussolinija v Bologni prepovedan vstov v deželo batin in desničarskega boljševizma. Edino »Vreme«, ki je poznano kot osebni organ gospoda Momčila Ninčiča, sme še svobodno v Italijo. Zavezniki so pač velikemu zagovorniku hvaležni.

Rimska »Tribuna« se silno čndi in protestira proti disanju nemškega tiska, ki piše o Primorju in Istri, kot v Jugoslaviji utrabljenih predelih. V resnici je neprijetno deistvo, da je pričelo svetovno časopisje načienati vprašanje nove Alzacije in Lorene na enem najvažnejših evropskih križišč. Potreba na se bo Italijanom privaditi in pričeti računati s tem, da ni mogoče navzlic vsei strahovladi in pritisku Italije liktorskega svežnja, čisto zakriti pogledom sveta grozodeistva, katere vrše črnosrajčniki nad našim bednim narodom.

»Zakonov ni bilo, nač na so delovala vsemožna sodišča: javnih obtožiteljev ni bilo, pa tudi no braniteljev; pač na vsepolno ščiponov, ki so prežali na skrite misli; očitele so so nam pregrehe, ki si jih ni bil nihče svest, nalagala so se nam kazni, ki zoper nie ni bilo oritožbe.«

Str. 113.
»Tako smo bili mi Italijani sami iznenani in tuči v Italii in daleč proč od naše domovine: niti talent niti ugled, niti neomadeževana življenje na nudi varstva: in go!o tistemu, ki si drzne pokazati le iskrico poguma!«

Tako je pisal veliki Ugo Foscolo leta 1802. Od tedai je minulo 124 let in no zadnjih protifašistovskih

Orjunaški koledar

izide v kratkem.
Orjunaši, naročite ga v upravništvu »Oriune«!

L. MIKUŠ
Ljubljana - Mestni trg 15

Dežniki
na malo, na veliko, preobleke, poprave.
Ustanovljeno 1839.

GRADBENO PODJETJE
ING. DUKIČ IN DRUG

LJUBLJANA
Bohoričeva ulica št. 24

„SAVA“

opće osiguravajuće dioničarsko društvo u Zagrebu

ustanovljena od jugoslovenskih denarnih zavodov: Prva hrvatska štedionica, Hrvatska eskomptna banka in Srpska banka d. d. u Zagrebu, Jadransko-Podunavska banka d. d., in Zemljaska banka d. d. v Beogradu, ter Zemljaska banka za Bosnu i Hercegovinu v Sarajevu je prevzela v kraljevini SHS elementarna zavarovanja obče zavarovalnice Assicurazioni Generali v Trstu. Lastni družbeni jamstveni fondji brez garancij bank-ustanoviteljice okroglo 80 milijonov dinarjev. **Generalno zastopstvo za Slovenijo v Ljubljani, Šv. Petra c. 2** posluje v vseh zavarovalnih strokah.

„CABA“

опче осигуравајуће диони-чарско друштво у Загребу

zakonih soditi ni Italija v vseh teh sto letih navzlic vsej borbi za svobodo napredovala niti za en korak. Skoro, da je od tedaj le še zelo globoko padla nazaj v srednji vek inkvizicije.

Brezplodno tarnanje. V »Narodnem dnevniku« od 23. t. m. je napisal Ivo Ažman precej dober članek o razritih potih in pokvarjenih mostovih goreniskega kota. Pisec kritizira delovanje posameznih podrejenih faktorjev, pri tem pa pozabljajo, da riba pri glavi smrdi in da so glavni krivci desolatnih prilik naših cest in mostov vse kie drugje, kakor na Bledu, kjer gostujejo gospodje seljaški ministri samo po prevročih poletnih sejah v Beogradu. Glavna krivda in vsa teža od-

govornosti pada samo na to ministrsko gospodo in na prav nikogar drugega.

Goreniski vozniki in možje pa jo bodo v znak hvaležnosti pri prihodnjih volitvah zopet zavoljo lepih oči Stipice Mirovtorca in liube seljaške sloge en bloc volili, če bodo sploh še mogli od svojih domov preko porušeni čest in odnešenih mostov.

Kraljica mati Marija romunska je napisala v ameriških listih daleče članke o svojih vtisih ameriškega potovanja. V teh kraljičinih novinarskih poročilih govori kraljica mati tudi o naši državi in svoji hčerki, kraljici Marijoli. Kakor so sicer o njej pisane vrstice polne toplih materinskih čustev, tako na nade v oči dosledno imenovanje

še države z imenom Srbija, kakor tudi to, da je kraljica Marija — mala kraljica Srbov. Priznamo slavo Srbov in ponos kraljice matere, da zamore napisati v ameriške liste to, da je njena kraljica najhrabrejšega naroda, vendar mislimo zopet, da je poleg tega vendarle kraljica Marija, kraljica vseh Jugoslovenov in ne samo Srbov. Kakor sicer izgleda pri čitanih potopisih kraljice matere.

ZRNA.

Slovenoborci imajo polna usta liubezni in navdušenja za slovenščino, katero branijo proti nevidnim sovražnikom z isto vehemenco, kakor se je nekoč zaletaval blaži

vitez Don Quichot v mlino na veter. Bratje Srbi in Hrvatje pa zaman povprašujejo po naših knjižarnah po popolni antologiji slovenske proze, tako leposlovne, kakor znanstvene. Imamo po zaslugi tuerodca Bamberga edohalne »Slovenske alpe«, nimamo pa še do sedaj priročne knjižice o Sloveniji in Slovencih, ker Erjavčevih pisarij ne moremo smatrati zadovoljivim delom.

Izšla je novemberska številka »Ženskega sveta« z zelo pestro

vsebino: Omenimo naj samo nadaljevanje Frana Bevkovega članka: »Povest maje Dore«, dalje po Ivanu Vouku prirejene »Spomine Sofie Andrejevne«. Interesantno je tudi modno poročilo, ki dokazuje, da se i na tem polju počasi emancipiramo od tujih navadno nemških družinskih listov s krojnimi polami, ki so bili le prereditelj tujih brez vsebinskimi romani edina duševna hrana našega ženskega sveta.

Naročajte „Pobedo“!

Ant. Krisper

LJUBLJANA
Mestni trg 26

ZALOGA
galanterijskega blaga.

Tovarna čevljev

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani
prodaja

PREMOG

iz slovenskih premogovnikov
vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo
inozemski premog in koks
vsake vrste in vsakega izvora ter priporočajo posebno prvovrstni belokostovski in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in briketi.

NASLOV:
PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D. D.
v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15/I.

IVAN JAX IN SIN Ljubljana, Gosposvetska 2

Najboljši šivalni in platni stroji.
Izborna konstrukcija in elegantna izvedba iz tovarne v Lincu. Ustanovljeno l. 1867. Vezenje poučuje brezplačno. Posamezni deli koles in šivalnih strojev. **15LETNA GARANCIJA.** Pisalni stroji „ADLER“. Kolesa iz prvih tovarn „Dürkopp“, „Stryla“, „Waffenrad“, „Kayser“.

Naša preljubljena, dobra hčerka, ozir. sestra

ZORA

je po daljši mučni bolezni v kliniški bolnici v Zagrebu dne 20. t. m. mirno v Gospodu zaspala.

Sv. maša zadušnica se je brala v četrtek ob 7. uri v frančiškanski cerkvi v Ljubljani.

Priporočamo blago pokojnico v molitev in častni spomin.

Ljubljana, dne 26. novembra 1926.

Rodbina D. Štrucelj.

DOBRA GOSPODINJA

ki pozna zdrava načela štednja s časom, denarjem in perilom, rabi za pranje samo pristno

ZLATOROG TERPENTINOVNO MILO,

ki napravi perilo snežnobelo in dišeče in jo vrhutega tu pa tam prijetno preseneči s

PRISTNIM ZLATNIKOMI

Jadranska zavarovalna družba

Tel. št. 937. ustanovljeno leta 1888 (Riunione) Tel. št. 937.

Generalno zastopstvo za Slovenijo: LJUBLJANA, Beethovnova ulica šte. 4 (v lastni palači).

Direkcija za Jugoslavijo: ZAGREB, Matzova ulica šte. 10 (v lastni palači).

Akcijski kapital Lit. 100.000.000.--. Rezervni kapital Lit. 300.000.000.--.

SKLEPA:

Zavarovanja zoper požar — zavarovanja zoper vlom — zavarovanja proti razpokam stekla — zavarovanja zvonov — zavarovanja transportov — zavarovanja strojev proti razpokam — žozaž zavarovanja — zavarovanja zoper točo — življenska zavarovanja, in sicer: dosmrtna zavarovanja — zavarovanja na doživljenje — zavarovanja starostne rente — posamezna neugodna zavarovanja — neugodna zavarovanja otrok — jamstvena zavarovanja.

Podružnice v Jugoslaviji: Beograd, Bečkerek, Novi Sad, Sarajevo, Subotica, Split, Sušak, Ljubljana, Osijek.

Glavna zastopstva v vseh večjih krajih Jugoslavije. Pojasnila in proračuni se dobe brezplačno pri vseh podružnicah.

Vse cenjene interese vljudno obveščamo, da se Realitetna pisarna POSEST preseli s 1. decembrom 1926

na Miklošičevo cesto št. 4

ter se naklonjenosti p. n. interesentov najvljudneje priporoča.

6. XII. 25. XII.

Za Miklavža in Božič
dobite primerna darila

odraslim in malim v bogati izberi po najnižjih cenah pri staroznani, domači tvrdki
F. M. SCHMITT, Ljubljana
Pred škofijo šte. 2.

Carinsko-posredniški in špedicijski bureau

GROM

Centrala: Podružnice:

Ljubljana, Kolo-dvorska ulica 41. Zagreb, Maribor, Jesenice, Karlovač, Koprivnica, Osijek, Sušak, Beograd, Trst.

Ekspoziture: Ljubljana, dr. kolodvor, Beli Monastir.

V RESTAVRACIJI »POD SKALCO«

Mestni trg šte. 11, se vsi vsak dan od 20. — 1. ure ponovno koncert. Na razpolago so dobra pristna italijanska, dolenska in desertna vina, ter topla in hladna jedila.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

Je najmoderneje urejena ter izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostejšega do najmodernejšega. — Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige. Ilustrirane knjige v eno- ali večbarvnem tisku. — Brošure v malih in tudi največjih nakladah. Časopise, revije, mlad. liste.

Okusna oprema ilustrir. katalogov, cenikov in reklam. listov. Lastna tvornica šolskih zvezkov.

Šolski zvezki za osnovne in srednje šole

Risanke, dnevniki in beležnice.